

PESTOVANIE REPKY NA SLOVENSKU

a iných záležitostiach

Hlavná požiadavka dnešnej doby je: zabezpečiť kvalitné a domáce potraviny

Na 8 % repky v konvenčnom oševnom postupe naozaj nie je veľa, dokonca aj pri 12,5 % na farme, ktorá chová dojnice, sa pri lucerke, kukurici, pšenici a jačmeni dá urobiť veľmi dobrý kolobeh plodín, prospešný pre pôdu. Žiaľ, takýchto fariem na Slovensku je málo a väčšina pestovateľov repky zvieratá nechová vôbec.

Repka a ostatné potraviny

Pred pandémiou bolo bežné, že Slováci jazdili do Rakúska nakupovať kvalitnejšie a hlavne lacnejšie výrobky. Práve preto, že je tam dostatok lokálnych výrobcov a sú aj iné možnosti predaja ako v obchodných sieťach, si obchody nedovolia dávať 50 % rabaty ako u nás. Potravinári, to nie je len Levická mliekareň, ale aj výrobca syrov niekde na salaši na Liptove, alebo družstevná mliekareň v Klúknave, vďaka ktorej prežili všetci chovatelia oviec na východnom Slovensku. Práve preto, že sa nenastavili podmienky veľkoobchodom, sú kvalitné slovenské potraviny takmer nedostupné. Prípadne sa predávajú v malých predajniach, alebo na tržniciach a ich výrobcom sa nedarí rásť.

Myslím si, že keď sa prijme plošné znižovanie pesticídov a hnojív, tak to nebude na priemernú úroveň EU 27, ale každý štát bude musieť znížiť svoju spotrebu napríklad o 20 percent. A potom Belgičan zníži svoju spotrebu z 300 kg čistých živín na 240 kg a Slovák zo 130 na 104. To je "rovný trh".

To, že na západ od nás sa skutočne dlhodobo intenzívne hnojilo priemyselnými hnojivami, je pravda. Tieto krajiny však už dnes na mnohých miestach nemajú pitnú

vodu a ich vlády si to uvedomili – presadzujú opatrenia na ekologizáciu. Netreba nariekať, že nám niekto bráni robiť to isté. Keby u nás pôdu obhospodarovali sami vlastníci, tak by sa správali inak. Lenže u nás je väčšina pôdy iba v prenájme.

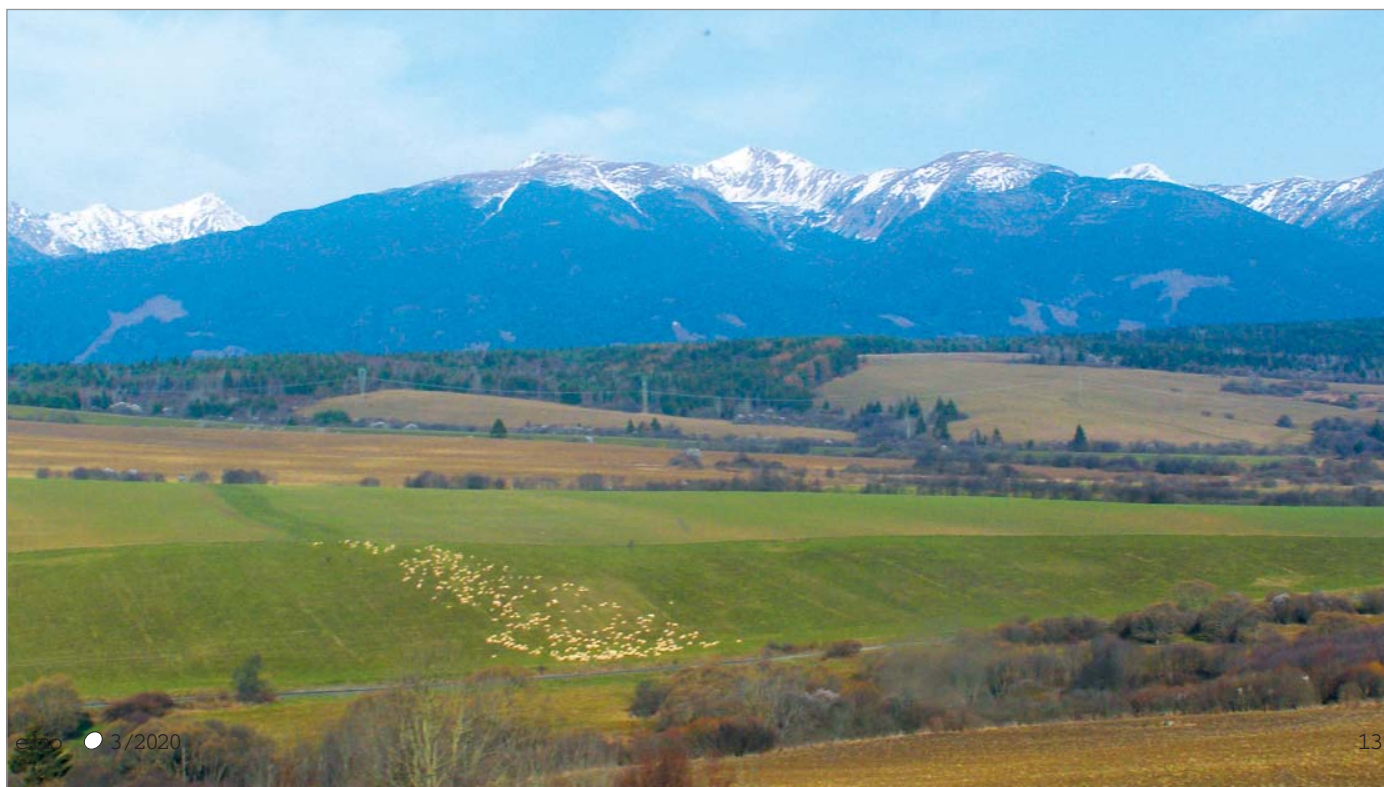
Cez potraviny podporiť prvovýrobcov

Po vojne bola potreba intenzifikovať, pretože hrozil hlad. Dnes je však všade na svete, aj vďaka nezmyselnému hnojeniu, nadprodukcia. Pšenica sa používa na kúrenie v kotloch, repka na výrobu zložiek nafty, etylénglykol, kukurica do BPS atď. My občania, nepotrebujeme intenzifikovať. My chceme jesť zdravé potraviny, piť normálnu vodu a dýchať čistý vzduch. Priemyselní poľnohospodári tomu však bránia a v skladoch na obilie dnes skladujú umelé hnojivo.

Je na zamyslenie, či nie je náhodou repkový šrot lepší na kŕmenie našich kráv. **Určite áno, je lepší.** Na Slovensku máme 120 tisíc dojníc. Osmdesiat tri percent stáda sa dojí. Maximálna dávka repkového šrotu pre dojniciu je 4 kg. Oleja z repky je zhruba 30 %, zvyšok je šrot. Keď to vydelíme priemernou úrodou, zistíme, že nám stačí polovica hektárov, na ktorých je repka na Slovensku vysiatá.

Dobrý príklad je aj hospodárstvo Búšlak, ktoré spracováva biorepku na olej a umiestňuje ho na náš trh. Takých prevádzok by sme u nás uvítali viac. Nám nevadí repka ako plodina, ale veľkoplošné výmery všetkých plodín. Tridsať hektárovú parcelu nedokáže ani včela preletieť, nehovoriac už o užitočnom hmyze, ktorý sa nemá, kde schovať pred postrekom. Navyše sa hranica pestovania repky posúva stále na sever a slúži ako krmivo pre jelene v zime. A potom si pýtajú (konvenční poľnohospodári) ešte aj odškodnenie od poľovníkov.

Kto môže za to, že Palma Bratislava, či Merino Trenčín už nefunguje? Ovce treba strihať ďalej.

Naskýtajú sa otázky :

- koľko vyrábame kýmnych zmesí?
- koľko chováme kráv?
- koľko chováme hydiny?
- koľko máme sadov a vinogradov?
- koľko pečieme pečiva?
- koľko zamestnávame ľudí?

A koľko sa na to načerpalo nenávratných finančných prostriedkov za posledné dve obdobia Programu rozvoja vidieka (PRV)?

Keby taký krajčír alebo pneuservis dostal 50 % refundáciu, tiež by jeho prevádzka vyzerala ako nemecká. Nikto nepopiera, že máme aj farmy dojníc na svetovej úrovni a v úžitkovosti na špici. Takže dajme preč svoje emócie. Vydeľme množstvo vyrobeného mlieka na veľkých farmách hektármi prenajatej pôdy a zistíme, že nie sú o nič lepší ako SHR s 20 kravami. Majú len skoncentrovanú výrobu.

Mimochodom takmer každý predseda PD navštívil v USA Wisconsin. Videl tam veľké farmy od 1000 do 3000 dojníc. Nejakú však zabudol doniesť informáciu, že priemer na farmu napr. v roku 2015 bol 125 dojníc. Teda aj v USA sú malé a stredné farmy, len u nás sa im neumožnilo vzniknúť. Vždy keď klesne cena mlieka, likvidujú sa na Slovensku veľké chovy s vysokou úžitkovosťou. Tie priemerné a hlavne tie, ktoré mlieko aj spracovávajú, to nejakú ustanú.

Za posledné dve PRV kapitálové investície do poľnohospodárstva stále rástli a podiel slovenských potravín na trhu iba klesal. Je logické že tadiaľto cesta nevedie. Treba otočiť smer = cez potraviny podporiť prvovýrobcu.

Chemickou cestou, alebo bez nej

Chemicky sa ošetrujú všetky plodiny, či je to repka, kukurica alebo ovocie v sade. Ošetrujú, ale nemusia. A to je dôležité vysvetliť ľuďom v tejto krajine. Tak ako ľudia pred 20 rokmi neverili globálnemu otepľovaniu a teraz je tu. Dnes sa na

Salaš s predajom Krajinka v Ružomberku.

Slovensku bagatelizuje používanie pesticídov a hnojív. Vedecké štúdie však jasne ukazujú, že jediná cesta, ktorá zabezpečí trvalé využívanie prírodných zdrojov a ochráni prírodu a krajinu, je systém stále zelenej pôdy, zavedenie agrolesníckych prvkov a znižovanie výmer pôdnych honov s čo najväčším zastúpením plodín a medziplodín.

Na Slovensku je dostatok organických poľnohospodárov – aktuálne k 30. 4. 2020

máme v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby zaregistrovaných 873 prevádzkovačov, z toho ich je 572 s pôdou. Stále počujeme, aké sú biopotraviny drahé. Nie je to pravda. Drahé sú v obchodoch, inak by nešli na odbyt tie ostatné. Pokiaľ si spotrebiteľ nájde výrobcu, zostane prekvapený. Mimochodom 30 % lacných potravín z vysoko dotovaného poľnohospodárstva aj tak končí v odpadkoch – ale to je na iné fórum. Dnes je svetový trend „z farmy rovno na stôl“, čo nehraje do kariet svetovým producentom priemyselných potravín a holdinovým spoločnostiam. To však neznamená, že nemajú miesto v spoločnosti. Vedecký pokrok pôjde vždy len cez veľké firmy. Teraz by však bolo treba ich zabrzdiť a dať priestor a prostriedky tým, na ktorých sa 20 rokov nedostalo...

Pre bežného občana treba ešte vysvetliť, že Slovensko malo v prístupovom období možnosť vybrať si dotácie na plochu, alebo na farmu. My sme uprednostnili platbu na plochu, čo umožnilo vznik veľkých korporácií. Tie sú teraz vďaka eurofondom zabetónované a chcú to zrazu zmeniť na produkciu, pričom veľmi dobre vedia, že to pravidlá EÚ zakazujú.

Nám ekologickým poľnohospodárom nevidia tých 14 tisíc „malých“ poberateľov dotácií, ktorí podľa „veľkých“ nič neprodujú. To „nič“ totiž znamená, že nakrmili kvalitne svoju rodinu a ešte predali aj svoje prebytky.

Otázka stojí ako ich pretransformovať na reálnych farmárov a z koho peňazí to pôjde. „Veľkí“ už na rozvoj dostali.

Zuzana Homolová,
predsedníčka
EKOTREND SLOVAKIA

Ilustrační snímky redakcie Bio

